



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 7/2011-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. februára 2011 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Jána Lubyho, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti Ing. I. Š., K., zastúpenej advokátom JUDr. JCLic. T. M., K., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu mestskej časti Košice-Myslava konaných 27. novembra 2010, za účasti JUDr. J. G., zvoleného starostu mestskej časti Košice-Myslava, takto

### **rozhodol:**

Sťažnosť Ing. I. Š. z a m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 29. novembra 2010 doručené podanie Ing. I. Š., K. (ďalej aj „sťažovateľka“), označené ako „*Sťažnosť proti výsledku volieb v Mestskej časti Košice-Myslava*“, ktoré ústavný súd podľa obsahu

kvalifikoval ako sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „volebná sťažnosť“), ktorou sťažovateľka namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu mestskej časti Košice-Myslava konaných 27. novembra 2010 (ďalej aj „voľby starostu“). Sťažovateľka svoju volebnú sťažnosť doplnila podaním doručeným ústavnému súdu 7. decembra 2010. Súčasťou doplnenia bolo aj splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. JCLic. T. M., K. Volebná sťažnosť smeruje proti JUDr. J. G., K. (ďalej aj „odporca“), ktorý vo voľbách starostu mestskej časti Košice-Myslava získal 471 hlasov a podľa zápisnice miestnej volebnej komisie bol zvolený za starostu mestskej časti Košice-Myslava.

Z volebnej sťažnosti a priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľka kandidovala vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za starostku mestskej časti Košice-Myslava a získala 441 hlasov, pričom do zoznamu voličov bolo zapísaných 1669 voličov, z ktorých boli 1011 voličom vydané obálky a pre voľby starostu bolo odovzdaných 992 platných hlasovacích lístkov.

Z volebnej sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľka namieta:

- a) postup odporcu pri zriaďovaní miestnej volebnej komisie (odporca aj pred voľbami konanými 27. novembra 2010 vykonával funkciu starostu mestskej časti Košice-Myslava, pozn.),
- b) postup miestnej volebnej komisie pri spočítavaní hlasov.

Vo vzťahu k uvedeným námietkam sťažovateľka okrem iného uvádza:

*„... V občasníku M., september 2010, číslo 03/10 bol zverejnený oznam o zverejnení počtu obyvateľov obci v súlade s § 16 ods. 9 zákona č. 346/1990 Zb., kde starosta zároveň uviedol, že v súlade s § 11a ods. 2 písm. d) zákona, menoval zapisovateľku Okrskovej volebnej komisie. Teda, každá politická strana aj kandidát predpokladal, že okrem Miestnej volebnej komisie je zriadená aj Okrsková volebná komisia, do ktorej môže delegovať jedného člena...*

*V skutočnosti v Mestskej časti Košice-Myslava, nebola zriadená Okrsková volebná komisia, ale bola zriadená len Miestna volebná komisia, nakoľko bol len jeden volebný*

*obvod... Táto informácia mohla byť podaná nepravdivo aj úmyselne, aby politické strany mylne predpokladali, že bude aj Okrsková volebná komisia, a tak nedelegovali svojich zástupcov do Miestnej volebnej komisie, ale čakali s delegáciou svojich členov do Okrskovej volebnej komisie. Nakoľko lehota na delegovanie zástupcov do MVK je najneskôr 55 dní pred voľbami a do OVK je minimálne 20 dní pred voľbami. Pravdepodobne, takýmto spôsobom starosta JUDr. J. G. sa snažil o to, aby členmi volebnej komisie boli len jemu blízky ľudia.*

*Vyplýva to aj z toho, že politická strana KSS predložila starostovi Mestskej časti Košice-Myslava 23 dní pred voľbami delegáta na člena Okrskovej volebnej komisie, a starosta JUDr. J. G., oznámil politickej strane KSS, že Okrsková volebná komisia sa neutvára, nakoľko jej úlohy bude plniť Miestna volebná komisia, ktorú on už vymenoval...*

*Nejasnosť okolo volebnej komisie vyplýva aj z toho, že starosta JUDr. J. G., menoval členov komisie 4. 10. 2010...*

*Pôvodnými členmi tejto MVK boli:*

*M. B. – delegát SDKÚ – DS predseda volebnej komisie, brat kandidujúceho poslanca,*

*A. V. – delegátka KDĽ – manželka kandidujúceho poslanca,*

*A. M. – dlhoročná spolupracovníčka so starostom, dlhoročná poslankyňa,*

*M. V. – manželka synovca starostu,*

*R. N. – delegátka SMER, jej dcéra kandidovala za poslanca...*

*Následne 4-3 dni pred voľbami pani A. V. ochorela, tak že musela ísť do nemocnice a starosta JUDr. J. G. namiesto toho, aby umožnil byť členom komisie delegátovi KSS Ing. P. Š., keďže z KDĽ nebol náhradník, menoval za člena MVK A. K.*

*Sčítavanie hlasov vykonávala Miestna volebná komisia. Postup pri sčítavaní hlasov bol taký, že po vybratí obálok z volebnej urny, každý člen volebnej komisie dostal určitý počet obálok, ktoré si každý člen komisie sám otváral, vyberal si lístky a spočítaval hlasy. Bez akejkoľvek vzájomnej kontroly alebo kontroly predsedom komisie. Následne každý člen komisie nahlásil výsledky hlasovania zapisovateľke...*

*To, že členmi Miestnej volebnej komisie boli len osoby blízke JUDr. J. G., ktoré mohli zasiahnuť do hlasovacích lístkov, pretože nemali žiadnu kontrolu, je podľa nášho názoru závažným porušením zákona, ktoré má priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb.*

*Navrhujem, aby boli znova prepočítané čisté nepoužité hlasovacie lístky, a odovzdané hlasovacie lístky, či sedia počty, následne koľko bolo z nich neplatných a prečo? Po vykonaní tohto prepočtu sa zistí aj to, či volebná komisia skutočne zasiahla nejakým spôsobom do hlasovacích lístkov alebo nie.“*

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej volebnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

*„ústavný súd vyhlasuje voľby na starostu obce Mestskej časti Košice-Myslava, konané dňa 27. 11. 2010 za neplatné.“*

Ústavný súd volebnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. PL. ÚS 7/2011-17 zo 4. januára 2011 ju prijal na ďalšie konanie.

Ešte pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Vo vyjadrení odporcu, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 22. decembra 2010, sa okrem iného uvádza:

*«... – v zmysle § 14 citovaného zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení ďalších zákonov (ďalej len „zákon“), do Miestnej volebnej komisie boli delegovaní títo členovia:*

*M. B. za SDKÚ-DS, R. N. za stranu SMER, A. V. za KDĽ,*

*- v zmysle § 14 citovaného zákona bola vytvorená komisia v zákonnej lehote 55 dní pred dňom volieb, do ktorej delegovali tri strany troch členov do miestnej volebnej komisie. V súlade s § 14 ods. 2 som ako starosta vymenoval ďalších dvoch členov komisie, z ktorých jeden A. V. odstúpila pre chorobu a bola nahradená starostom MČ. Novou členkou sa stala A. K.,*

*- s prihliadnutím na § 15 ods. 5 zákona v obci, v ktorej je vytvorený iba jeden volebný okrskok sa okrsková volebná komisia nevytvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia. Každá politická strana je povinná postupovať v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona.*

*Politická strana KSS predložila mestskej časti pred voľbami delegáta za člena Okrskovej volebnej komisie Ing. P. Š. Starosta MČ JUDr. J. G. oznámil politickej strane*

*KSS, že okrsková volebná komisia sa s prihliadnutím na § 15 ods. 5 zákona nevytvára. Osobne túto skutočnosť oznámil doručiteľovi žiadosti a odporučil mu preveriť si túto informáciu na Obvodom úrade u predsedu obvodnej volebnej komisie. Podľa mojich informácii si túto skutočnosť overil u JUDr. T. predsedu obvodnej volebnej komisie.»*

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa postupu miestnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov odporca uviedol:

*«Pôvodnými členmi miestnej volebnej komisie boli:*

*M. B. – SDKÚ – DS, A. V. – KDH, R. N. – Smer a dve starostom doplnené členky A. M. a M. V. Pri preskúmaní návrhu členov komisie starosta postupoval v súlade s § 11, v ktorom zákon ustanovuje v ods. 3 „členom volebnej komisie môže byť volič. Kandidát na poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva alebo na starostu (primátora) nemôže byť členom volebnej komisie.“, čiže tvrdenie sťažovateľky, že členmi komisie boli ľudia blízki starosti, nemá oporu v zákone.*

*K predmetným blízkym ľuďom uvádzam, že členka miestnej volebnej komisie M. V., označená ako manželka synovca starostu sa nezakladá na pravde. Pravdou však je, že menovaná je manželkou bratranca sťažovateľky p. Š. V.*

*Podľa prehlásenia predsedu komisie komisia postupovala v súlade s § 37 zákona, pri spočítavaní hlasov volebná komisia postupovala v súlade s § 37 ods. 1 „Po ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia použila na výslovnú žiadosť jednotlivých voličov aj prenosnú volebnú schránku, komisia obsah schránok po ich otvorení zmieša.“*

*V zmysle § 37 ods. 2 miestna volebná komisia vybrala obálky s hlasovacími lístkami z volebných schránok – jednej vo volebnej miestnosti a jednej prenosnej – následne obálky zmiešala, spočítala a porovnala ich s počtom odovzdaných obálok voličom: vydaných obálok bolo 1011 a odovzdaných 1000. Neúradná obálka nebola nájdená ani jedna. Následne členovia komisie obálky otvorili a hlasovacie lístky rozdelili osobitne pre voľby do miestneho zastupiteľstva, pre voľby do mestského zastupiteľstva, pre voľby starostu a pre voľby primátora. Všetci členovia komisie posudzovali hlasovacie lístky pri jednom stole s tým, že každý člen mal na dohľad hlasovacie lístky ostatných členov.*

*Ako prvé si rozdelili medzi seba hlasovacie lístky na voľby starostu v počte 992 lístkov, ktoré spočítali niekoľkokrát a nahlásili počet hlasov zapisovateľke, pričom možno konštatovať, že počet odovzdaných hlasovacích lístkov za jednotlivých kandidátov po sčítaní bol 992 z toho:*

- 1. JUDr. J. G. 471 hlasov,*
- 2. R. Ň. 80 hlasov,*
- 3. Ing. I. Š. 441 hlasov,*

*čiže aj týmto bola vykonaná krížová kontrola.*

*Ešte raz podotýkam, že spočítavanie hlasov bolo vykonané za spoločným stolom a pri počte 5 členov nemohlo dôjsť k manipulácii s volebnými lístkami, všetci členovia komisie mali navzájom na dohľad hlasovacie lístky.*

*Kontrolu priebehu volieb a spočítavania hlasov vykonával aj pozorovateľ Ing. P. Š. (ten istý, ktorý bol neúspešne delegovaný za člena okrskovej volebnej komisie). Po ukončení spočítavania hlasov za starostu sa pozorovateľ Ing. P. Š. členom komisie poďakoval za dobrú prácu a vyslovil, že aj keď mal predtým pochybnosti už ich nemá.*

*Pozorovateľ sa zúčastnil priebehu volieb a spočítavania hlasov na základe svojej žiadosti a Miestna volebná komisia po predbežnom súhlase predsedu komisie na 2. zasadnutí miestnej volebnej komisie, ktorá zároveň plnila úlohy okrskovej volebnej komisie, prijala a schválila jeho účasť na priebehu volieb a pri sčítavaní hlasov uznesením č. 4 zo dňa 23. 11. 2010.*

*Mestská časť spolu s miestnou volebnou komisiou pri zabezpečovaní a realizácii komunálnych volieb postupovali v súlade so zákonom SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení ostatných zákonov. S ohľadom na to, že možnosť delegovať za členov komisie má len politická strana a v prípade nedostatku členov v komisii má túto právomoc starosta, využil som svoje zákonné právo a členov komisie som doplnil podľa vlastného uváženia. To, že nezávislí kandidáti na starostu ani za poslanca miestneho zastupiteľstva nemohli delegovať členov do volebných komisií, nie je vecou mestskej časti, ani miestnej volebnej komisie, ale je to vecou zákonodarcu, preto nemožno hovoriť o nerovnakých podmienkach vo volebnom súboji. S ohľadom na to, že mestská časť a miestna volebná komisia postupovala pri voľbách v súlade s citovaným zákonom,*

*považujem sťažnosť za nedôvodnú a navrhujem, aby ústavný súd sťažnosť zamietol ako neopodstatnenú.»*

## **II.**

### **II.1 Všeobecné východiská pre rozhodovanie volebných sťažností**

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Z čl. 129 ods. 2 ústavy vyplýva oprávnenie, ako aj povinnosť ústavného súdu preskúmať na základe volebných sťažností tak ústavnosť, ako aj zákonnosť namietaných volieb.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Zároveň ústava garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov, a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy), uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (PL. ÚS 20/2011, m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť

v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 20/2011, m. m. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až c) ústavný súd rozhoduje nálezom.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu volebného zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo

voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 20/2011).

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, resp. zákonov, ktoré s nimi bezprostredne súvisia, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení volebného zákona [v tomto prípade podľa § 45 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/1990 Zb.“)], platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím volebnej sťažnosti. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Funkcia ústavného

súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (m. m. PL. ÚS 3/2010).

**V súlade s uvedenými východiskami ústavný súd posúdil námietky sťažovateľky formulované vo volebnej sťažnosti.**

## **II.2 K jednotlivým námietkam sťažovateľky**

**II.2.1 K námietke sťažovateľky týkajúcej sa postupu odporcu pri zriadení miestnej volebnej komisie**

**Sťažovateľka namieta, že členmi miestnej volebnej komisie boli osoby blízke odporcovi, v dôsledku čoho nemali rovnaké podmienky *„iní nezávislí kandidáti na starostu, nakoľko nemohli delegovať členov do volebných komisií, ktorí by mohli kontrolovať spôsob sčítavania hlasov a poprípade overiť aj správnosť prepočtov“*.**

**Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. voľby do orgánov samosprávy obcí riadi Ústredná volebná komisia. Voľby riadia obvodné volebné komisie, v mestách mestské volebné komisie a v ostatných obciach miestne volebné komisie.**

**Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. vo volebných okrskoch sa zriaďujú okrskové volebné komisie.**

**Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. členom volebnej komisie môže byť volič. Kandidát na poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva alebo na starostu obce (primátora) nemôže byť členom volebnej komisie.**

Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. volebné komisie sa utvoria z rovnakého počtu zástupcov politických strán a politických hnutí a koalícií politických strán a politických hnutí (ďalej len „politické strany“) za podmienok uvedených v § 12 ods. 1, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 15 ods. 1. Mená a priezviská zástupcov a ich náhradníkov s uvedením adresy oznamujú politické strany tomu, kto zvoláva prvé zasadanie volebnej komisie. V prípade ochorenia, vzdania sa, opakovanej neúčasti alebo zániku funkcie člena volebnej komisie povolá jej predseda náhradníka. Vzatie späť kandidátnej listiny politickou stranou má za následok zánik členstva zástupcov politickej strany v príslušnej volebnej komisii. Funkcia člena volebnej komisie zaniká aj dňom doručenia písomného oznámenia politickej strany, ktorá ho delegovala, alebo oznámenia člena o vzdaní sa funkcie predsedovi volebnej komisie.

Podľa § 11 ods. 6 zákona č. 346/1990 Zb. volebná komisia je uznášaniaschopná, ak je prítomná väčšina jej členov. Na platnosť uznesenia je potrebná väčšina hlasov prítomných členov. V prípade rovnosti hlasov sa návrh považuje za zamietnutý. O priebehu zasadania vyhotovuje volebná komisia zápisnicu.

Podľa § 11 ods. 7 zákona č. 346/1990 Zb. volebná komisia na svojom prvom zasadaní určí dohodou zo svojho stredu predsedu a podpredsedu. Ak nedôjde k dohode, určí sa predseda a podpredseda žrebom. Žrebovanie riadi najstarší člen volebnej komisie.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. každá politická strana, ktorá podáva kandidátne listiny do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 55 dní pred dňom volieb do miestnej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. miestna volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak miestna volebná komisia nie je v tomto počte vytvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenuje zostávajúcich členov starosta obce (primátor).

**Podľa § 15 ods. 5 zákona č. 346/1990 Zb. v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrsk, sa okrsková volebná komisia neutvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia.**

**Podľa § 15 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. okrsková volebná komisia a) zabezpečuje priebeh hlasovania, najmä dozerá na správne odovzdávanie hlasovacích lístkov a dbá na poriadok vo volebnej miestnosti, b) sčíta hlasy a vyhotoví zápisnicu o hlasovaní, ktorú dostane každý člen komisie; prvopis zápisnice bezodkladne predloží miestnej volebnej komisii, c) odovzdá volebné dokumenty do úschovy obci.**

**Podľa § 39 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. okrsková volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o hlasovaní, ktorú podpíšu predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.**

**Podľa § 39 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. v zápisnici okrskovej volebnej komisie o hlasovaní sa uvedie**

- a) začiatok a ukončenie hlasovania, prípadne jeho prerušenia,**
- b) celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov,**
- c) počet voličov, ktorým boli vydané obálky,**
- d) počet odovzdaných obálok,**
- e) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov do obecného (mestského) zastupiteľstva,**
- f) počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce (primátora),**
- g) prehľad uznesení, ktoré prijala, a ich stručné odôvodnenie.**

Z citovaných ustanovení zákona č. 346/1990 Zb. vyplýva, že v súvislosti so zabezpečením organizácie a priebehu volieb do orgánov samosprávy obcí plnia významné funkcie volebné komisie. Zákonom ustanovený spôsob tvorby volebných komisií vychádza z princípu delegácie, ktorý spočíva na oprávnení kandidujúcich politických strán, politických hnutí a ich koalícií delegovať do volebných komisií rovnaký počet zástupcov.

Táto skutočnosť predurčuje, aby volebné komisie plnili aj funkciu garanta objektívneho priebehu volieb vrátane objektivity priebehu sčítania hlasov, keďže umožňuje vzájomnú kontrolu zástupcov kandidujúcich subjektov počas priebehu volieb a zvlášť pri zisťovaní ich výsledkov. Zákon pritom garantuje rovnosť postavenia jednotlivých členov volebných komisií bez ohľadu na to, či sú len ich (riadnymi) členmi, alebo plnia aj funkciu predsedu, príp. podpredsedu príslušnej volebnej komisie, a zároveň každému členovi volebnej komisie umožňuje formulovať námietky proti jednotlivým úkonom či rozhodnutiam volebnej komisie, ktoré sa koncentrovane premieta do ich oprávnenia odmietnuť podpísať zápisnicu volebnej komisie a uviesť dôvody odmietnutia podpisu. Za člena volebnej komisie môže byť delegovaný každý volič; zákon pritom vylučuje, aby do volebných komisií boli delegovaní kandidáti na volené funkcie.

Z uvedeného vyplýva, že je v záujme všetkých kandidujúcich politických strán a ich koalícií delegovať do volebných komisií osoby, ktoré požívajú ich dôveru a ktoré sú spôsobilé zabezpečiť z ich pohľadu čo najlepšie nielen plnenie úloh volebných komisií, ale aj kontrolu objektivity priebehu volieb, osobitne zisťovania výsledku volieb. Zákon nevylučuje, aby za členov volebných komisií boli delegovaní príbuzní jednotlivých kandidátov na volené funkcie, resp. osoby, ktoré sú s nimi v „blízkom“ vzťahu, naopak, implicitne to v zásade aspoň vo vzťahu k „blízkym“ osobám predpokladá.

Pri voľbách starostu priebeh volieb zabezpečovala 5-členná miestna volebná komisia, ktorá v zmysle § 15 ods. 5 zákona č. 346/1990 Zb. plnila aj úlohy okrskovej volebnej komisie. Sťažovateľka formulovala výhrady proti všetkým členom volebnej komisie poukazujúc na skutočnosť, že išlo o „*ľudí blízkych starostovi mestskej časti Košice-Myslava*“ (t. j. odporcovi, ktorý opätovne kandidoval na funkciu starostu a bol do nej aj zvolený). Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že námietka sťažovateľky založená výhradne na tvrdení o „blízkom vzťahu“ členov miestnej volebnej komisie k odporcovi nebola (z hľadiska skutkového vymedzenia a označenia porušenia zákona č. 346/1990 Zb.) dostatočne konkretizovaná, a preto ju ústavný súd považuje aj v kontexte s už uvedeným za neodôvodnenú a v okolnostiach predmetnej veci za neopodstatnenú. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na závery prepočítania hlasov uskutočneného ústavným súdom,

ktoré nepreukázali porušenie zákona č. 346/1990 Zb. zo strany členov miestnej volebnej komisie takým spôsobom, ktorý by ovplyvnil výsledok volieb starostu (pozri ďalej časť II.2.2 tohto uznesenia).

V okolnostiach posudzovanej veci považoval ústavný súd za vhodné poukázať tiež na § 41 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb., podľa ktorého v miestnosti, kde miestna volebná komisia sčítava hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie Ústredná volebná komisia; zákon tu má na mysli predovšetkým pozorovateľov.

Pokiaľ sťažovateľka ako nezávislá kandidátka na funkciu starostu chcela mať pri sčítavaní hlasov uskutočňovanom miestnou volebnou komisiou dôveryhodnú osobu, ktorá by zabezpečovala kontrolu objektívnosti a nestrannosti postupu miestnej volebnej komisie, mala možnosť požiadať osobu, ktorá požíva jej dôveru, o to, aby sa uchádzala o funkciu pozorovateľa. Z volebnej sťažnosti vyplýva, že pri voľbách starostu pôsobil ako pozorovateľ zástupca politickej strany KSS Ing. P. Š. *„(ten istý, ktorý bol neúspešne delegovaný za člena okrskovej volebnej komisie)“*.

Podľa ďalšieho tvrdenia sťažovateľky boli informácie odporcu (starostu mestskej časti Košice-Myslava) o vymenovaní zapisovateľky okrskovej volebnej komisie uverejnené v občasníku „M.“ č. 3/2010 *„úmyselne“* nepravdivé, a ako také spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie, *„aby politické strany mylne predpokladali, že bude aj Okrsková volebná komisia, a tak nedelegovali svojich zástupcov do Miestnej volebnej komisie, ale čakali s delegáciou svojich členov do okrskovej volebnej komisie“*.

Podľa § 9 zákona č. 346/1990 Zb.

„(1) Pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov v jednom volebnom obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj

jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec.

(2) V obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov, môže sa utvoriť iba jeden volebný obvod.

(3) Volebné obvody a počet poslancov v nich podľa odseku 1 alebo odseku 2 určí obecné (mestské) zastupiteľstvo a zverejní ich najneskôr 65 dní pred dňom volieb.

(4) V meste, ktoré sa člení na mestské časti, hranice volebných obvodov nesmú presiahnuť hranice mestských častí.

(5) Pre voľby starostu obce (primátora) tvorí každá obec jeden jednomandátový volebný obvod.“.

Podľa § 10 zákona o voľbách

„1) Na odovzdávanie hlasovacích lístkov a na sčítanie hlasov sa utvárajú v obciach volebné okrsky.

(2) Volebné okrsky a volebnú miestnosť v každom z nich určí starosta obce najneskôr 40 dní pred dňom volieb.

(3) Volebný okrsk sa utvorí tak, aby zahŕňal spravidla 1 000 voličov. Pre vzdialené časti obce možno utvoriť samostatné volebné okrsky, ak je v nich aspoň 50 voličov. Volebné okrsky nesmú presahovať hranice volebného obvodu.“.

Z príloh k volebnej sťažnosti vyplýva, že v občasníku „M. č. 3/2010“ bol uverejnený oznam, podľa ktorého bude „*počet obvodov v MČ Košice Myslava: 1*“, pričom sa tam zároveň uvádza, že „*Na základe § 11 ods. 2 písmeno d) citovaného zákona, starosta MČ Košice-Myslava vymenoval za zapisovateľku okrskovej volebnej komisie R. N., pracovníčku MÚ MČ Myslava.*“.

Z už citovaných ustanovení zákona č. 346/1990 Zb. možno vyvodiť, že pokiaľ oznam uverejnený v občasníku „M.“ obsahoval informáciu o tom, že sa v mestskej časti Košice-Myslava v súvislosti s voľbami do orgánov samosprávy obce vytvára jeden volebný obvod, a teda uplatnením § 10 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. aj jeden volebný okrsk, už tieto informácie boli dostatočné pre záver, že sa v mestskej časti Košice-Myslava v súlade s § 15

ods. 5 zákona č. 346/1990 Zb. vytvára miestna volebná komisia, ktorá zároveň plní aj úlohy okrskovej volebnej komisie. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že uvedený „oznam“ nemohol pôsobiť zavádzajúco či nepravdivo (berúc do úvahy právne vedomie nezávislých kandidátov, ako aj kandidátov politických strán zúčastňujúcich sa volieb do orgánov samosprávy obce, pre ktorých by mala byť znalosť právnych predpisov upravujúcich voľby do orgánov samosprávy obcí viac než prirodzená), a preto ho už vonkoncom nemožno považovať za taký, ktorý by bol spôsobilý ovplyvniť výsledok volieb.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že pri utváraní miestnej volebnej komisie nedošlo k žiadnemu porušeniu zákona č. 346/1990 Zb., a preto považuje námietky sťažovateľky proti zloženiu volebnej komisie z hľadiska posudzovania jej volebnej sťažnosti za irelevantné, teda také, ktoré žiadnym spôsobom nezakladajú dôvod na to, aby ústavný súd jej volebnej sťažnosti vyhovel.

### **II.2.2 K námietke sťažovateľky týkajúcej sa postupu miestnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasovacích lístkov**

V nadväznosti na svoju predchádzajúcu námietku týkajúcu sa zloženia miestnej volebnej komisie sťažovateľka vyslovuje pochybnosti o objektivite postupu miestnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov vzhľadom na skutočnosť, že *„jej členmi boli len osoby blízke JUDr. J. G., ktoré mohli zasiahnuť do hlasovacích lístkov, pretože nemali žiadnu kontrolu“*.

Aj keď uvedená námietka sťažovateľky vyznieva špekulatívne, ústavný súd v záujme zabezpečenia objektivity svojho rozhodovania uskutočnil 17. januára 2011 za prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľky a odporcu prepočítanie hlasov odovzdaných pre voľby starostu.

Pri prepočítaní hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu mestskej časti Košice-Myslava bolo zistené, že vo volebnom obvode bol v prospech jednotlivých kandidátov na funkciu starostu odovzdaný tento počet platných hlasovacích lístkov:

1. JUDr. J. G. – 470 hlasov,
2. R. Ň. – 79 hlasov,
3. Ing. I. Š. – 443 hlasov.

Celkovo bolo vydaných 1011 obálok, odovzdaných 1000 obálok, pričom 992 hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľbu starostu mestskej časti Košice-Myslava bolo platných a 5 hlasovacích lístkov bolo neplatných.

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie vyplýva, že v prospech JUDr. J. G. ako kandidáta č. 1 bolo odovzdaných 471 platných hlasovacích lístkov, v prospech R. Ň. ako kandidáta č. 2 bolo odovzdaných 80 platných hlasovacích lístkov a v prospech Ing. I. Š. (sťažovateľky) ako kandidátky č. 3 bolo odovzdaných 441 platných hlasovacích lístkov. Podľa týchto zápisníc bol celkový počet vydaných obálok 1011, pričom odovzdaných obálok bolo 1000. Platných bolo 992 hlasovacích lístkov.

Zo zistení ústavného súdu získaných na základe prepočítania hlasov teda vyplývajú len nepatrné rozdiely v počte hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov v porovnaní s výsledkami sčítania hlasov zistenými volebnou komisiou (rozdiel jedného hlasu v prospech odporcu, rozdiel jedného hlasu v neprospech kandidáta č. 2 a rozdiel dvoch hlasov v neprospech sťažovateľky), ktoré ale celkový výsledok volieb starostu neovplyvňujú, keďže aj z výsledkov volieb zistených prepočítaním hlasovacích lístkov vyplýva, že za starostu mestskej časti Košice-Myslava bol zvolený odporca.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že zistená intenzita pochybení miestnej volebnej komisie pri sčítaní hlasov odovzdaných pre voľby starostu je v spojení s neopodstatnenosťou ďalších námietok sťažovateľky celkom zjavne nedostatočná na to, aby ústavný súd mohol uplatniť svoju právomoc podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby starostu mestskej časti Košice-Myslava konané 27. novembra 2010 za neplatné.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol o volebnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde tak, že ju zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2011